

**СОВРЕМЕНОТО ВОСПИТАНИЕ И
ОБРАЗОВАНИЕ**
- СОСТОЈБИ, ПРЕДИЗВИЦИ И ПЕРСПЕКТИВИ -
зборник на трудови

2014, ШТИП

ОПШТИНА ШТИП
КОМИСИЈА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, СОВЕТ НА ОПШТИНА ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ

СОВРЕМЕНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ
-состојби, предизвици и перспективи-

Штип
2014

**MUNICIPALITY OF STIP
COMMITTEE ON EDUCATION, COUNCIL OF THE MUNICIPALITY OF
STIP
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCES**

**MODERN EDUCATION
-conditions, challenges and perspectives-**

2014, STIP

Издава
НУ-УБ „Гоце Делчев“ Штип

За издавачот
Охридија Лазарова

Организационен одбор
Снежана Мирасчиева – претседател

Членови
Владо Петровски, Емилија Петрова Ѓорѓева, Никола Смилков, Снежана Јованова Митковска, Билјана Попеска, Даниела Коцева, Снежана Санева, Атанас Крстовски, Данче Николовска Вратевска, Димитар Љуботенски, Јане Миланов, Зоран Костовски, Ванче Маневски, Јовче Арсов, Весна Ничева, Вања Цамбазова Николовска, Илија Митров, Трајан Коцев, Елена Ташкова

главен и одговорен уредник
Снежана Мирасчиева

уредник
Соња Петровска

уредувачки одбор
Снежана Мирасчиева (Македонија), Димитар Димитров (Бугарија), Младен Вилотијевиќ (Србија), Владо Петровски (Македонија), Нина Биједиќ (Босна и Херцеговина), Лилјана Тодорова (Бугарија), Татјана Атанасова Пачемска (Македонија), Кристинка Селаковиќ (Србија), Јосип Милат (Хрватска), Емилија Петрова Ѓорѓева (Македонија), Трајан Попкочев (Бугарија), Крстивоје Шпијуновиќ (Србија)

јазична редакција
Снежана Санева, Милена Ристова Михајловска

лектура на англиски јазик
Снежана Кирова, Билјана Петковска

дизајн на корица
Никола Смилков

техничка поддршка
Даниела Коцева, Билјана Попеска, Габриела Димова

Тираж
500

Печати
Полиестердеј исток, Штип

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

37(062)

СОВРЕМЕНОТО воспитание и образование: состојби, предизвици и
перспективи : зборник на трудови / [уредувачки одбор Снежана
Мирасчиева ... и др.]. - Штип: НУБ "Гоце Делчев", 2014. - 230стр. :
илустр.25; 24 см

Фусноти кон текстот. - Библиографија и abstract кон трудовите

ISBN 978-608-242-001-1

а) Образование - Собири
COBISS.MK-ID 96213002

Содржина

Предговор	9
1. Снежана Мирасчиева, Рефлексијата на некои тенденции во современото воспитание и образование	11
<i>Snezana Mirascieva, The reflection of some tendentions in modern education</i>	
2. Кирил Барбареев, Предизвиците на современото воспитание	16
<i>Kiril Barbareev, Challenges of modern education</i>	
3. Габриела Димова, Современото воспитание и образование во контекст на градење здрав животен стил	20
<i>Gabriela Dimova, Modern education in the context of building healthy lifestyle</i>	
4. Владо Петровски, Даниела Коцева, Улогата и значењето на контролната функција во воспитно-образовниот процес	25
<i>Vlado Petrovski, Daniela Koceva The role and importance of the control functions in the educational process</i>	
5. Соња Петровска, Моќта и дострелот на родителското воспитание	30
<i>Sonja Petrovska, Power and range of parental education</i>	
6. Камелија Галчева, Педагогот во полза на родителите или заедно да воспитуваме за безбедно однесување на децата	37
<i>Kamelija Galcheva, Pedagogue in favor of parents or lets educate together for safe behavior of children</i>	
7. Деспина Сивевска, Билјана Ефтимова Бошкова, Родителите и слободното време на децата ..	40
<i>Despina Sivevska, Biljana Eftimova Boskova, Parents and children leisure time</i>	
8. Даниела Коцева, Владо Петровски, Меѓурелигиска толеранција и дијалог во училиштата во Република Македонија	45
<i>Daniela Koceva, Vlado Petrovski, Inter-Religion dialogue and tolerance in schools in Macedonia</i>	
9. Снежана Ставрева Веселиновска, Нови "типови" на ученици – креатори на нови училишта .	50
<i>Snezana Stavreva Veselinovska, New "types" of students – creators of new schools</i>	
10. Емилија Петрова Ѓорѓева, Информациско и информатичко описменување на учениците во современата училишна библиотека	58
<i>Emilija Petrova Gjorgjeva, Students' information and informatic literacy in a modern school library</i>	
11. Драгана Кузмановска, Биљана Петковска, Снежана Кирова, Наставникот како главна нишка во забавување на процесот на заборавање кај учениците	61
<i>Dragana Kuzmanovska, Biljana Petkovska, Snezana Kirova, Teachers as the main thread in slowing the process of students' forgetting</i>	
12. Биљана Петковска, Снежана Кирова, Драгана Кузмановска, Улогата на наставникот во изучување на странските јазици	66
<i>Biljana Petkovska, Snezana Kirova, Dragana Kuzmanovska, Teahcer's role in studying foreign languages</i>	
13. Снежана Јованова-Митковска, Како да ја унапредам сопствената наставна практика?	69
<i>Snezana Jovanova-Mitkovska, How to improve my own teaching practice?</i>	
14. Катерина Митевска Петрушева, Билјана Попеска, Појава на синдромот на професионално согорување кај наставниците	75
<i>Katerina Mitevaska Petrusheva, Biljana Popeska, Teacher burnout syndrome</i>	
15. Татјана Атанасова – Пачемска, Зоран Трифунов, Сања Пачемска, Е-Тест. Креирање и користење	81
<i>Tatjana Atanasova – Pacemska, Zoran Trifunov, Sanja Pacemska, Online test. Creating and usage</i>	
16. Билјана Попеска, Катерина Митевска Петрушева, Реализација на наставата по физичко и здравствено образование преку примена на нестандартни справи и реквизити	87

- Biljana Popeska, Katerina Mitevska Petrusheva, Realization of physical education teaching process using unstandard equipment and facilities*
17. Елена Мирасчиева, Интерперсоналните односи во индивидуалната настава по флејта во функција на воспитувањето на личноста 94
Elena Mirascieva, Interpersonal relationships in the individual teaching of flute in the function of an individual's development
 18. Анкица Витанова, Марија Апостолова, Интересот на учениците за изучување на етно-педагошки содржини во наставата 98
Ankica Vitanova, Marija Apostolova, Students' interest in studying ethno-pedagogical educational contents
 19. Ленче Насев, Методски можности на реализација на музичкиот фолклор во образовниот процес 103
Lence Nasev, Methodological possibilities of realization of music folklore in the educational process
 20. Маријан Стевановски, Филип Стевановски, Синтеза помеѓу формалното и неформалното образование во процесот на задоволување на компаниските потреби 106
Marijan Stevanovski, Filip Stevanovski, Syntesis between formal and informal education in the process of satisfying the needs of the company
 21. Елена Ташкова, Лидија К. Панова, Поврзаност на дислатерализацијата кај учениците од трето одделение со потешкотии во читањето 111
Elena Tashkova, Lidija K. Panova, Connection of the dislateralisation of students at the third grade with difficulties in reading
 22. Павлина Николовска, Нада Ѓоргова, Влатко Николовски, Современите образовни потреби и перспективи за деца под ризик и деца со посебни потреби во Република Македонија 116
Pavlina Nikolovska, Nada Gjorgova, Vlatko Nikolovski, Modern educational needs and perspectives for children at risk and children with disabilities in the Republic of Macedonia
 23. Наташа Чичевска-Јованова, Даниела Димитрова-Радојичиќ, Бариери во инклузивното образование во Република Македонија 122
Natasha Chichevska Jovanova, Daniela Dimitrova Radojichikj, Barriers in inclusive education in the Republic of Macedonia
 24. Оливера Трифуновска, Управувањето со стресот и организациските односи како главен предизвик во современото образование 128
Olivera Trifunovska, Managing the stress and organizational relations as main challenge in contemporary education
 25. Киро Јорданов, Учениците со посебни образовни потреби – предизвик за модерниот наставник 137
Kiro Jordanov, Students with special educational needs – a challenge for the modern teacher
 26. Викторија Смилкова, Дигитални содржини во наставата - императив за современиот наставник 143
Viktorija Smilkova, Digital teaching - an imperative for the modern teacher
 27. Горица Смилкова, Изучување на предметот хемија во основното образование со конструктивистички приод и примена на информатичка технологија 151
Gorica Smilkova, Studying the subject chemistry in primary education with constructivist approach and application of information technologies
 28. Весна Ничева, Поим, значење и класификација на наставните средства 158
Vesna Nicheva, Concept, meaning and classification of teaching aids
 29. Јулијана Мијалов, Современото училиште предизвик за интелектуален развој на ученикот . 165
Julijana Mijalova, Modern school – a challenge for intellectual development of students
 30. Нада Арсова, Ана Наковска, Хуморот во наставата 168
Nada Arsova, Ana Nakovska, Humor in the process of teaching
 31. Марија Апостолова, Анкица Витанова, Актуелни пристапи во третманот на воспитниот развој на учениците во Република Македонија 176
Marija Apostolova, Ankica Vitanova, Current approaches in treating the educational development of students in the Republic of Macedonia

32. Милена Ристова-Михајловска, Со креативност, корелација и интеграција до квалитетно учење и долговечно меморирање 183
Milena Ristova-Mihajlovska, With creativity, correlation and integration to quality learning and long-living memory
33. Данче Николовска Вратевска, Вања Џамбазова Николовска, Виолета Ничева Тиквешанска, Микро и макро економски аспекти за влијанието на образованието врз човечкиот капитал, пазарот на труд и врз економскиот раст и развој 188
Danche Nikolovska Vrateovska, Vanja Dzambazova Nikolovska, Violeta Nicheva Tikveshanska, Micro and macro economic aspects about the impact of education on human capital, labor market and on economic growth and development
34. Марина Алексовска, Лидија Јаневска, Воспитен тим – „Буба Мара“ ЈОУДГ „Ангел Шајче“ Куманово, Проектна активност „Да ја негуваме традицијата, да ја почитуваме културата на минатото“ 195
Marina Aleksovska, Lidija Janevska, Educational team - "Buba Mara" JOUDG "Angel Sajce" Kumanovo, Project activity: "To cherish tradition, to respect the culture of the past"
35. Н. Радуловиќ, М. Галиќ, С. Мишиќ, З. Бера, Л. Кукољ, М. Миркоњ, М. Панчиќ, Проект: прсти, пета, стапало, што ме снајде 199
N. Radulovic, M. Galic, S. Mistic, Z. Bera, L. Kukolj, M. Mirkonj, M. Pancic, Project: toe, heel, foot, that moves me
36. Билјана Бошњак, Градинка без насилство-протокол за постапување во ситуација на насилство во предучилишните институции 203
Biljana Bosnjak, Kindergarten without violence – protocol for action where violence is present in preschool institutions
37. Љубинка Нушевска, Интеграција на еколошкото образование во предучилишна возраст 207
Lyubinka Nushevska, Integration of ecological education at preschool age
38. Елизабета Симоновска, Говорот кај предучилишните деца 211
Elizabeta Simonovska, Speech in pre-school children
39. Елизабета Дончевска – Лушин, Формирање личности – потреба и предизвик на денешнината 216
Elizabeta Doncevska-Lusin, Formation of personalities – the need and challenge of today
40. Емилија Шереметкоска, Размислувам како да мислам, 221
Emilija Seremetkoska, Contemplate how to think
41. Кристинка Селаковиќ, Уметничкото дело во наставата по ликовна култура – различни можности на примена 223
Kristinka Selakovic, The artwork in teachin of art education –various opportunities to use

ПРЕДГОВОР

Пред нас е втората публикација во издание на Национална Установа – Универзитетска Библиотека „Гоце Делчев“ Штип, под наслов „Современото воспитание и образование – состојби, предизвици и перспективи-“. Станува збор за колекција на трудови кои беа презентирани на истоимената конференција која се одржа на 14 мај 2014 година во организација на Општина Штип а во соработка со Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ Штип по повод 24 мај „Св.Кирил и Методиј“ денот на сесловенските просветители кои го чествуваат просветните работници. Научно-стручниот карактер на конференцијата овозможи не само размена на искуства и анализа на состојбата во воспитанието и образованието на сите нивоа туку и трасирање на патот за иднината на воспитно-образовниот систем во целост како еден од основните темели на развојот на заедницата.

Публикацијата под наслов „Современото воспитание и образование – состојби, предизвици и перспективи-“ е продукт на размислувањата, искуствата, иницијативите и предлозите, теориски и емпириски сознанија кои беа презентирани на самата конференција.

Содржински текстовите во публикацијата третираат прашања од различни аспекти на воспитанието и образованието, во сферата на наставата, наставникот, ученикот, наставните средства, целите и содржините во воспитно-образовниот процес на сите образовни нивоа, од предучилишно, преку основно и средно до високо-образовните институции. Исто така се среќаваат текстови кои говорат и за специфичностите на одделни видови дидактички модели на настава, во различни типови на училишта со што се богати педагошко-дидактичкиот тезаурус.

Проблемот на модернизација на воспитанието и образованието е и временски димензиониран поаѓајќи од анализа на состојбата преку посочување на тенденциите до визионирање на перспективите за натамошен развој. Во редовите испишани на повеќе од двесте страници, можат да се сретнат содржини кои се насочени кон соработката со родителите, со што прашањето на единство на воспитните фактори не останува изолирано. Интересно е да се споменат и размислувањата како и искуствата на дел од просветните работници во однос на примената на современата технологија и техника во наставата, што упатува на заклучокот дека наставата е предмет на интерес и е целно насочена кон нејзино унапредување од страна на непосредните учесници, планери и реализатори на самиот процес, наставниците.

Оваа публикација не ја исцрпува целата проблематика која е предмет на интерес на конференцијата, со оглед на сложеноста на феноменот воспитание и образование како и комплексноста на воспитно-образовниот систем. Сложената природа на проблемот како и неговата условеност од општественото окружување, науката, техничко-технолошкиот развој, индивидуата отвора нови полиња за дискусија, идеи за развивање, нови практики со една единствена цел, унапредување на воспитно-образовниот процес заради зголемување на квалитетот на самиот процес и на знаењето како негов продукт.

Но останува да сведочи за еден настан, една состојба, во одредено време како четиво за генерациите што идат.

Мај, 2014
Штип

Од уредниците